

Ministerie van LNVV

<https://www.internetconsultatie.nl/regelgevingibr/b1>

Putten, 23 augustus 2024

Kenmerk: B4507-1

Betreft: zienswijze Besluit ten behoeve van de bestrijding van rundveeziekte IBR

Geachte heer, mevrouw,

De Nederlandsche Melkveehouders Vakbond (NMV) is een vereniging die als doel heeft het behartigen van belangen van melkveehouders.

Wij reageren op het besluit ten behoeve van de bestrijding van rundveeziekte IBR dat midden in de zomervakanties van 19 juli 2024 tot en met 25 augustus 2024 in consultatie was. Wij nemen waar dat er volgens uw bericht op 5 augustus nog een geactualiseerde AMvB is toegevoegd terwijl er al reacties waren en dat er niet geduid is welke verschillen met de eerste versie er zijn.

Wij zijn een grote voorstander van een gezonde weerbare rundveestapel.

Met dit voorstel dat volgens uw toelichting een vaccinatieplicht behelst als niet aangetoond kan worden dat een bedrijf vrij is en kan het zelfs via bestuursdwang leiden tot een afvoerplicht.

De NMV is blij als vaccinaties voor meer gezondheid kunnen zorgen.

Gelukkig wordt een weerbare gezonde veestapel niet uitsluitend door vaccinaties bereikt. Voeding, huisvesting, weidegang, rassenkeuzes, contact preventie en verzorging kunnen een belangrijke rol spelen bij gezondheid- en dierenwelzijn.

Men moet zich realiseren dat maatschappelijke wensen op het gebied van het aanhouden van ouder melkvee en weidegang er toe bijdragen dat melkveebedrijven die mee doen met een programma nog niet vrij van IBR.

Een rund hoeft niet ziek te zijn van IBR, maar de ziekte een Herpes variant kan de meeste tijd sluimerend aanwezig zijn zonder dat het onaanvaardbare gevolgen heeft voor het welzijn van het dier en de productie van melk. Als een bedrijf positief is hoeft dat nog niet te betekenen dat alle dieren IBR positief zijn en ziek zijn.

NMV is verheugd dat IBR geen invloed heeft op de kwaliteit en voedselveiligheid van melk en rundvlees.

Volgens de toelichting neemt 99.4% van de melkveehouders deel aan het private programma via de zuivelondernemingen en heeft 82% een vrije of onverdachte status. Dat is een mooi resultaat. Dat betekent dat zo'n 7 procent kan/zal vaccineren en dat 0,4% niet mee doet aan een programma. Volgens ZuivelNL waren er een twintigtal bezwaar- en beroepszaken tegen de bovenwettelijke maatregel.¹ Er van uitgaande dat er volgens CBS in 2023 ca. 14.264 melkveebedrijven waren, kan dat betekenen dat er ca. 2.424 bedrijven (17%) die niet vrij zijn kunnen vaccineren. Deze groep melkveebedrijven die kan vaccineren als de periodiek onderzochte tankmelk nog niet vrij is van IBR. Deze groep laat zien dat een latente IBR niet tot onaanvaardbare gezondheidsproblemen en negatieve gevolgen voor de melkproductie hoeft te leiden. Een melkveehouder heeft een band met de dieren en verplichte afvoer dwang kan gevolgen hebben voor het verloren gaan van bijzondere genetica en het aantal zeldzame koerassen.

Ca 55 melkveebedrijven (0,6%) lijken niet mee te doen aan een programma. Deze groep van 55 melkveebedrijven kan ca 6.270 stuks melkvee vertegenwoordigen (112 gemiddeld).

Terecht stelt de Minister dat aanpak tot disproportionele lasten kan dwingen.

In de groep van 55 melkveebedrijven kunnen bedrijven zijn die om levensbeschouwelijke reden niet deel nemen aan een programma. Met deze groep wordt onvoldoende rekening gehouden. In de toelichting is er geen aandacht. Binnen het programma van de ZuivelNL dat per 1 april 2018 van start ging men nog uit van vaccineren volgens de bijsluiters en konden gewetensbezwaarden zich melden voor een ontheffing. ZuivelNL hanteerde de volgende voorwaarden voor gewetensbezwaarden:

1. Intake, alle dieren ouder dan 7 dagen onderzoeken op antistoffen in bloed
2. Alleen aanvoer van vrije bedrijven
3. Elke 2 maanden een steekproef van seronegatieve dieren ouder dan 1 jaar, onderzocht op antistoffen in het bloed. Onderzoek bij 5% van de dieren met een minimum van 10.
4. Dieren ouder dan 35 dagen mogen niet afgevoerd worden voor het leven.

Als afvoer van latente IBR dragers via bestuursdwang wordt opgelegd kan strijdig zijn met het EVRM als meer dan 4% van de veestapel geraakt wordt door gedwongen afvoer. In de praktijk ontstaan problemen bij derden niet door gesloten bedrijven en kunnen besmettingsrisico's naar derden ontstaan als runderen naar een ander rundveebedrijf verplaatst worden.

Daarbij dient opgemerkt te worden dat volgens de toelichting op p14 geen risico's zijn voor nuchtere kalveren jonger dan 3 maanden die niet gevaccineerd mogen worden en de eerste maand na de geboorte melkveebedrijven kunnen verlaten.

Ze gaan dan naar een kalvesector die de eerste vier jaar nog niet mee doen met het IBR programma en buitenlandse kalveren kunnen betrekken die niet vrij hoeven te zijn van IBR.

Gebieden met een hogere veedichtheid lopen meer risico. Niet grondgebonden intensievere kalver/rundveebedrijven kunnen in een dergelijk gebied zitten. Het voelt vreemd aan en het is zuur dat bijna alle rundveehouders bij niet IBR vrij en niet vaccineren zouden moeten afvoeren,

¹ <https://www.ZuivelNL.org/programmas/diergezondheid-dierenwelzijn/ibr-en-bvd>

terwijl op kalverbedrijven die qua veedichtheid een hoger risico kunnen lopen nog 4 jaar vee aangevoerd mag worden dat niet vrij is van IBR.²

In de toelichting onder voetnoot 17 en 18 wordt verwezen naar het effect tussenbedrijfstransmissies door extra vaccinaties die afwijken van de bijsluiters. Deze twee onderzoeken zijn heel erg oud en dateren uit 1998 en 2000. Het is de vraag welke vaccins er nu zijn en hoe lang die al zijn toegelaten. Een heel groot deel van onze melkveehouders hebben gesloten bedrijven. Er zijn volgens p16 van de toelichting geen studies gedaan met een schema waarbij jaarlijks (volgens de bijsluiters) werd gevaccineerd. Volgens ons mogen gesloten bedrijven die niet belast met dwang met kostbare extra vaccinatie maatregelen.

Er zouden financiële middelen toegevoegd kunnen worden aan het diergezondheidsfonds zodat er een tegemoetkoming mogelijk kan zijn als er meer dan 4% (EVRM) afgevoerd en/of dieren vervangen zou moeten worden.

Sinds 2000 was er een programma dat per 1 april 2018 verder werd aangescherpt door ZuivelNL. Vanaf 2018 zijn melkveehouders die nog niet vrij (tankmelk onderzoek) waren ingestapt en kregen ze tegen een tegemoetkoming van de zuivelfabrieken die nodig is in verband met ACM / wet oneerlijke handelspraktijken en alleen in het eerste jaar twee keer (de basisvaccinatie) hoefden te vaccineren. Daarna zou het volgens de nog steeds actuele bijsluiters van erkende vaccins maximaal een keer per jaar zijn.

Alhoewel de frequentie volgens de bijsluiters nog steeds een keer per jaar afdoende kan zijn, week het programma dat de zuivelfabrieken oplegde al snel in het tweede jaar af door een verdubbeling van de vaccinatiefrequentie van 12 naar 6 maanden en bleef de tegemoetkoming voor deze bovenwettelijke maatregel verder uit en hebben zuivelfabrieken nimmer de private voorwaarden gemotiveerd naar bijvoorbeeld leveranciersverenigingen of deze afwijking passend en noodzakelijk was.

Als we nu naar de bronnen uit 1998 en 2000 kijken lijkt het erop dat veehouders onder een verkeerde veronderstelling zijn gaan vaccineren terwijl de tegemoetkoming door de zuivel niet werd verhoogd.

Praktisch gezien is een koppelbehandeling / halfjaarlijks vaccineren gecompliceerd voor melkveebedrijven met weidegang van melkvee en groepen jongvee op afstand. Veruit de meeste melkbedrijven beschikken niet over een aaneengesloten huiskavel.

Een verruiming van de termijn van 6 maanden die de zuivel hanteert naar 8 maanden via wet is weliswaar een verbetering voor melkveebedrijven met weidegang voor melk- en jongvee. De praktijk van melkveehouderij kan betekenen dat percelen op afstand van de melkinrichting een of twee keer gras geoogst wordt en dat daarna weidegang voor jongvee op meerdere plaatsen kan plaats vinden. Weidegang van jongvee kan in gebieden die daar geschikt voor zijn tot medio december plaats vinden. Dan is acht maanden te krap en dient er met het oog op koppelbehandeling redelijke aansluiting overgangsrecht te komen met het private programma van

2

<https://www.gddiergezondheid.nl/nl/Diergezondheid/Dierziekten/IBR#:~:text=Het%20IBR%2Dvirus%20kan%20zich,en%20onbesmette%20runderen%20van%20belang>

de zuivel die rekening houdt met de vaccins die volgens de bijsluiter slechts een keer per jaar in onderhoud hoeven.

Los van het feit of meer vaccineren dan noodzakelijk is volgens de bijsluiter, kan melkvee eenvoudiger twee keer gevaccineerd worden dan een koppelbehandeling inclusief weidend jongvee.

In de stukken wordt verwezen naar een berekend simulatiemodel over schade. Deze rekenmodellen hoeven niet te bepalen dat er daadwerkelijk schade is of geweest is voor onze individuele leden die nog niet vrij van IBR zijn.

Het ontbreekt aan een analyse van gemeten (i.p.v. berekende) informatie over positieve (melkvee)bedrijven, (het effect van de) vaccinaties, de gemiddelde melkproductie per koe, de veedruk in de regio, antibioticagebruik en de sterfte cijfers sinds 2000.

Nederland zou als het beeld duidelijk is net zoals andere landen kunnen opteren voor een regio van het land. Na meer details, risicoanalyse en onderzoek zou een regio ook een zone kunnen zijn gerekend vanaf de Duitse en Belgische grens zodat op termijn weidegang van jongvee eenvoudiger zou kunnen zijn van landbouwgrond van grensboeren die over de grens ligt.

In de toelichting worden positieve effecten toegeschreven aan de (halfjaarlijkse) vaccinaties toegeschreven. De bronnen die dit ondersteunen o.b.v. metingen ontbreken. In voetnoot nr. 20 en 28 wordt twee verslagen van de Deskundigengroep Dierziekten over IBR vermeld. Deze documenten zijn niet bijgesloten bij de consultatie stukken en niet openbaar te raadplegen voor belanghebbenden onder de door u genoemde website <https://deskundigengroepdierziekten.nl>. Deze deskundigen waarvan de nevenfuncties niet duidelijk is, zijn door de minister benoemd, worden betaald uit publieke middelen en delen hun bevindingen achter slotjes.

Op p10 van de toelichting wordt verwezen naar de jaarlijkse basismonitoring rundvee en cijfers die ZuivelNL – de regelinghouder van het private programma bijhoudt. In de toelichting ontbreekt de link naar deze monitoringsgegevens die niet openbaar beschikbaar zijn.

De voetnoten in de toelichting onder nr. 16, 19, 22, 23 en 29 staan allen op PM en daarmee ontbreekt in strijd met het motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel de onderbouwing van het effect van de beoogde wettelijke maatregel.

Op het moment dat er een wettelijke verplichting komt vervalt het huidige recht op een tegemoetkoming voor een bovenwettelijke maatregel die bijvoorbeeld ZuivelNL oplegt

Op p10 van de toelichting is het volgende over binnenlandse verplaatsingen bepaald: *'Omdat alleen voor dieren op inrichtingen waar niet wordt gevaccineerd en in plaats daarvan onderzoek wordt gedaan naar de aanwezigheid van IBR/IPV bij runderen, geldt een verplichting tot afvoer.'* Wij veronderstellen dat hiermee bedoeld wordt verplichting tot afvoer als individueel onderzoek zonder vaccinatie aantoont dat wel sprake is van IBR. Anders is er sprake van onredelijke vaccinatiedrang.

De zorgen nemen toe omdat we laten op p14 lezen *'dat nog niet gevaccineerde runderen die naar*

een andere inrichting worden verplaatst, in elk geval gevaccineerd worden voor ze worden afgevoerd. Een bloedonderzoek van een individueel rund behoort bij afvoer naar een andere inrichting binnen Nederland ook tot de mogelijkheden te horen om aan te tonen of er geen sprake is van IBR.

De mogelijkheid voor een veterinaire eenheid dient in stand te blijven.³

Voor onze leden met een neventak zoals vleesvee zoals bedoeld op p19 dient bij aanvoer niet alleen vaccinatie maar ook bloedonderzoek kort voor vertrek bij de vorige houder mogelijk te zijn. Een dag na aanvoer vaccineren is geen redelijke termijn.

Terecht noemt de Minister de weerstand in de sector door toedoen van besmette IBR vaccins die voor grote problemen in de jaren 90 hebben gezorgd.

In de toelichting ontbreekt de maatschappelijke weerstand tegen vaccinatiedwang in de Covid periode.

Op de valreep is er 20 augustus 2024 een onderzoek gepubliceerd, waaruit enkele citaten: *'Causaal verband tussen vaccinaties en oversterfte is aannemelijk. Transparantie in de wetenschap is cruciaal. Overheden kunnen nu te makkelijk naar het CBS en RIVM verwijzen, zonder dat collega-wetenschappers de bevindingen gemakkelijk kunnen controleren. Rapport maakt duidelijk dat vaccins helemaal niet veilig en 95% effectief zijn, zoals beweerd werd. die laat zien dat de overheid te weinig oor had voor de bevolking en veel te veel leunde op de wetenschap en dat vele onderzoeken achteraf niet bruikbaar waren voor een zorgvuldige belangenafweging.⁴ Je hoeft geen antivaxer te zijn om toch kritisch te kijken naar de effectiviteit en veiligheid van de vaccins. Vaccintechnologie .. juist in alle transparantie en openheid bestudeerd moet worden.'*

Transparantie in de wetenschap is cruciaal.

Het gaat hier weliswaar om andere dan veterinaire vaccins, maar gezien het voorgaande is er steeds meer aandacht in de samenleving en ontbreekt de informatie over gemelde bijwerkingen van de IBR vaccins, de motivatie bronnen en alternatieven van individueel rund onderzoek die kunnen voorkomen of rechtvaardigen om tot afvoer of vaccinatiedwang over te gaan grotendeels in de toelichting.

Leveranciers van humane en dierlijke vaccins kunnen zich met beiden bezig houden.

Bij Blauwtong zijn zelfs vaccins toegelaten die niet op rundvee zijn getest. Daarmee kunnen er zorgen zijn als dergelijke vaccins onder bestuursdwang moeten worden gebruikt. Er dient in elk geval bij bestuursdwang een redelijke termijn gehanteerd te worden met bedrijfsspecifieke

³ <https://www.gddiergezondheid.nl/nl/Producten-en-diensten/Producten/Rundvee/Veterinaire-Eenheid>

⁴

https://www.researchgate.net/publication/383239838_Eindverslag_van_het_onderzoek_naar_een_mogelijke_relatie_tussen_Covid-19_vaccinaties_en_oversterfte_in_Nederland_2021_-_2023/link/66c45cd6bcb6b956be01af9c/download?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmtpY2F0aW9uIn9

risicoanalyse om in beeld te kunnen brengen welke dieren daadwerkelijk belast zijn als drager van en ziek zijn door IBR en welk risico deze dieren bij derden kunnen veroorzaken.

In de toelichting ontbreken de concreet toegelaten IBR vaccins met alle beschikbare informatie over gerapporteerde bijwerkingen en het meldpunt waar bijwerkingen gemeld kunnen zijn.⁵

Wij pleiten er voor dat veehouders beter geïnformeerd worden en er wettelijke plicht komt dat bijsluiters van vaccins ruim voor de vaccinaties inclusief meldpunt aan veehouders digitaal verstrekt worden.

Veehouders moeten er van uit kunnen gaan dat dieren niet zieker worden van vaccins. Bij calamiteiten hoort de bewijslast als onderdeel bij de toelating van vaccins bij de financieel en juridisch krachtige farmacie (de vergunninghouder) te liggen.

Veehouders moeten via een nietigheidsbeding beschermd worden tegen een hoger gebruik van vaccins dan de bijsluiter voorschrijft. Niet voor niets gaat het bedrijfsbehandelplan uit van gebruik volgens een bijsluiter. De minister wil nu een afwijking van de bijsluiter mogelijk maken. Dan rijst de vraag of de extra IBR booster vaccinaties die afweken van de bijsluiter die door de zuivel werden opgelegd legaal waren.

Op p2 wordt gesteld dat onderscheid gemaakt kan worden tussen gevaccineerde dieren en dieren die daadwerkelijk besmet zijn met IBR/IPV. De bron ontbreekt bij deze stelling en wij vragen ons dan ook af of het hogere toedieningsinterval die bij shows en sinds ca. 2018 van toepassing via private zuivelvoorwaarden gevolgen kan hebben voor vals positieve uitslagen. Leden die via private voorwaarden zeer regelmatig vaccineerden voor shows werden ineens positief terwijl uit de kostbare bloedonderzoeken bleek dat ze wel vrij waren van IBR.

Wij vinden dat de onderzoekskosten als gevolg van vals positieven, bedrijven die feitelijk wel vrij van IBR bleken te zijn vergoed dienen te worden.

Na het MKZ debacle willen wij graag de mogelijkheid krijgen voor een heranalyse / second opinion als de laboratoriumuitslagen gebruikt worden om over te gaan tot bestuursdwang.

De GD die een wettelijke taak heeft opereert niet onder de Wet Open Overheid.

Vanuit niet gekozen organisaties die geen verantwoording hoeven af te leggen zoals WHO kunnen er steeds meer dwangmaatregelen zoals vaccinaties worden opgelegd.

Dat betekent dat de farmaceutische industrie veel meer wettelijke verantwoording dient te krijgen over de gevolgen en effecten van vaccins en dat veehouders beschermd moeten worden met een nietigheidsbeding tegen private dwang om meer te vaccineren dan de bijsluiter voor schrijft.

Bij gesloten rundveebedrijven zou er geen vaccinatiedwang mogen zijn. Bij verplaatsing kan vaccineren of een afvoerplicht voor moeilijke keuzes zorgen. Een afvoerplicht kan strijdig zijn met andere regels die stellen dat hoog drachtig vee niet geslacht mag worden. Zijn de dieren wel ziek? Laat de gemiddelde melkproductie een daling zien?

⁵ <https://www.cbg-meb.nl/onderwerpen/bd-bijwerking-melden>

De vraag rijst welke alternatieven er zijn om te voorkomen dat derden geen of minder risico lopen als een veestapel niet geheel vrij is van IBR. Hoe zit het met de regionale veedichtheid? Naarmate de veedichtheid hoger is neemt de besmettingskans toe.⁶ Alvorens over te gaan tot bestuursdwang, dient er een bedrijfsspecifieke risicobeoordeling te komen.

Graag ontvangen wij een commentaarnota waarbij de reactie op de zienswijzen is verwerkt.

Wij adviseren als u de wijziging door wilt zetten het voorstel aan te passen, de ontbrekende motivatie te verstrekken en het daarna opnieuw ter inspraak voor te leggen.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Ir. H. Endendijk

6

<https://www.gddiergezondheid.nl/nl/Diergezondheid/Dierziekten/IBR#:~:text=Het%20IBR%2Dvirus%20kan%20zich,en%20onbesmette%20runderen%20van%20belang>